

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 1000 Ljubljana, p.p. 2985, Slovenija

telefon: 00386 61 2007800

telefax: 00386 61 273589

Poročevalska, diagnostična in
prognostična služba za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije in Gozdarski oddelek BF
Večna pot 2
1000 Ljubljana

Fitosanitarna inšpekcija Jesenice
Inšpektorica Darja Iskra
Titova 18
4270 Jesenice

Zadeva: Rezultati laboratorijskih analiz vzorcev lubja pravega kostanja iz Madžarske

Dne 16. 6. 2000 sva odvzela vzorce odmrlega in odmirajočega lubja pravega kostanja fitosanitarna inšpektorica D. Iskra (Fitosanitarna inšpekcija Jesenice) in mag. D. Jurc (Gozdarski inštitut Slovenije). Vzorce sva odvzela iz štirih od 100 drevesc pravega kostanja (*Castanea sativa*), ki jih je podjetje Humko uvozilo iz Madžarske in posadilo v karantensko polje v okviru drevesnice okrasnih rastlin v Preddvoru. Pri odvzemanju vzorcev je sodelovala ga. Marija Hrovat iz podjetja Humko.

Sadike pravega kostanja so visoke približno od 1,5 do 2 m, nekatere so se posušile, večini pa so se posušile posamezne veje (od vrha navzdol) ali cele krošnjice. Na odmrlem lubju so se že pričela oblikovati trosišča glive, med lubjem in lesom ni bilo opazno podgobje glive.

Iz vzorcev lubja št. 1, 2 in 3 smo izrezali po tri koščke (pribl. 2X5 mm), jih sterilizirali v raztopini Na-hipoklorita (Varekina) z 2% aktivnega klora (1 min.), jih osušili s sterilnim filtrirnim papirjem in sterilno prenesli v petrijevke s krompirjevim agarjem (PDA, Bios). Gliva je izrasla iz koščkov vzorcev št. 2 in 3, iz vzorca št. 1 pa ni zrasla nobena gliva. Podgobje je bilo najprej belo, po štirih tednih pa je rahlo posivelo. Po približno dveh tednih na sobni temperaturi in svetlobi je gliva pričela oblikovati trosišča. Ta so majhna (100 do 200 µm) in izločajo sluzasto maso konidijev rožnato - okrase barve. Trosišča so razporejena večinoma v kolobarjih približno 7 mm narazen, vendar so številna tudi v vmesnih prostorih med kolobarji. Konidiji so hialini in merijo 6-12 X 2-4 µm. Glivo smo določili kot *Cryphonectria castaneae* (Tul.) Wehmeyer, katere anamorf iz rodu *Diplodina* ustreza opisanim značilnostim.

Dva priročnika (BRANDENBURGER, 1985; ELLIS & ELLIS, 1985) označujeta glivo *Cryphonectria castaneae* za saproba in razvija se predvsem na odmrlih vejah, kjer povzroča pokanje že odmrlega lubja. Anamorf oblikuje od maja do oktobra, teleomorf oktobra in novembra. Piknidiji in konidiji naj bi bili rdečkasti ali mesno-rdeči, v naših kulturah pa so rožnato-okrasti. Domnevamo, da je razlika v barvi zaradi tega, ker omenjena determinacijska ključa opisujeta material iz narave, mi pa smo izolirali čisto kulturo in jo vzgojili v laboratoriju.

Iz vzorca št. 4 nismo opravili izolacij, vendar imajo zasnove trosišč enake značilnosti kot tiste iz vzorcev št. 2 in 3.

Pri pregledu sadik na terenu smo domnevali, da so suhe veje okužile različne saprofitske glive, opazili pa smo tudi simptome hipovirulentne oblike kostanjevega raka na še živih delih lubja. Izolacije so potrdile, da se je v odmrle veje množično naselila gliva *Cryphonectria castaneae*, iz predelov lubja z drobno razpokanostjo (za katere smo sumili, da so jih povzročile hipovirulentne oblike kostanjevega raka), pa ni zrasla nobena gliva.

Na sadikah pravega kostanja, ki jih je podjetje Humko uvozilo iz Madžarske, torej nismo ugotovili kostanjevega raka.

Literatura:

- BRANDENBURGER, W., 1985: Parasitische Pilze an Gefäßpflanzen in Europa. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- ELLIS, M.B. & ELLIS, J.P., 1985: Microfungi on land plants. Croom and Helm, London & Sydney.

Sestavil:
Mag. Dušan Jurc

Direktor:
Prof. dr. dr. h. c. Nikolaj Torelli

Ljubljana, 18. 7. 2000